

Rapport

Som ett led i Svensk Rättsodontologisk förenings (SROF) omvärldsbevakning deltog den 1-4 augusti 2023 en representant från SROF i tyska *Bundeswehr's 19th International Symposium Forensic Dentistry*. Mötet genomfördes på en militär anläggning (*Bundeswehr's Medical Academy*) strax norr om München och samlade 139 deltagare från 21 nationer, framför allt militär personal från Tyskland och andra NATO- och partnerskapsländer (*Partnership for Peace*) men även representanter från polisorganisationer och fristående forskare inom rättsodontologi- och rättsmedicinområdet. Förutom klassiskt nätverksbyggande var syftet med mötet att sprida aktuell information inom rättsodontologiområdet samt öka deltagarnas kunskap generellt vad avser polisarbete, radiologi, rättsmedicin, katastrofhantering och *Disaster Victim Identification (DVI)*. Nedan följer en kort sammanfattning av ett urval presentationer. Ytterligare information om presentationerna, föreläsarna samt programmet i övrigt kan inhämtas hos undertecknad.

Under titeln *Achievements in forensic odontology research at Semmelweis University* redogjorde Dr Simon för forskning kring användningen av intraoral skanner på palatinala rugae (*rugae palatini*) för att snabbt och enkelt kunna skilja tvillingar (*monozygotic twins*) åt. Enligt Dr Simons forskning har metoden hög tillförlitlighet och det framhölls att palatinala rugae utgör unika och individuella särdrag väl användbara för identifiering när det gäller unga vuxna.

Palatinala rugae betydelse vid identifiering framhölls även av Maj Kopperud, Norge, i dennes föreläsning "*What to do when the victim has no dental restorations?*", där konstaterades även att allmäntandläkare generellt behöver informeras noggrannare om nödvändigheten att inte bara dokumentera palatinala rugae utan även skanna t.ex. anatomiska avvikelser i tanduppsättningen samt att, i förekommande fall, noggrant dokumentera typ av implantat i käkarna.

MG (ret) Dr Sharon Bannister beskrev i föreläsningen *Forensic Dentistry: a Family's Perspective* personligt och känslofyllt vilka ansträngningar som görs inom US Air Force för att stötta familjer som förlorat anhöriga i stridssituationer vid militär konflikt. Åtgärder som innefattar bland annat noggranna eftersökningar på den förmodade platsen för dödsfallet, ibland på isolerade och avlägsna platser många år efter händelsen, samt användandet av de senaste rönen för identifiering av kvarlevor. Ofta nyttjande enstaka fynd av tänder eller tandfragment för det avgörande fastställandet av identitet. Åtgärderna både ses och upplevs som mycket betydelsefulla för att anhöriga ska kunna sörja, bearbeta och komma över sin förlust för att slutligen kunna gå vidare. Något som Dr Sharon Bannister intygade i sin högst privata redogörelse rörande sin fars försvinnande under Vietnamkriget.

Dr Farid redogjorde för *DVI operations, trainings and missions in Hungary*. Där en rad dramatiska händelser som inträffat i Ungern 2015-2019 beskrevs utifrån ett räddnings- och identifieringsperspektiv. En tidsperiod under vilken Ungerns DVI-förmåga gradvis utvecklades genom ett rättsodontologiskt i samarbete via franska expertmyndigheter (*DVI Forensic Odontology Alliance*), bestående av utbildning, träning och samövning. En händelse som beskrevs ingående var färje-olyckan på Donau (*Hableary Disaster*) 2019 med 28 döda, huvudsakligen turistande koreanska medborgare. Det komplicerade och krävande

räddnings- och bärgningsarbetet i strömmande vatten, DVI-samarbetet med Korea (inte utan gnissel) samt utformningen av det emotionella stödet till DVI-teamet beskrevs ingående.

LTC Dr Nippe föreläste om *The flooding of the Ahr-Valley – DEU response to the catastrophe*. Den katastrofala översvämning som drabbade Tyskland (och flera andra europeiska länder) 2022, där mer än 220 människor omkom. Identifieringsarbetet var komplicerat, utdraget och krävande, inte minst på grund av den pågående pandemin men även beroende på att t.ex. kyrkogårdar med nyligen jordsatta kroppar spolades iväg i vattenmassorna. Kroppar som när de påträffades i slambankarna initialt kom att misstas för katastrofoffer. Vidare kom i flera fall skeletterade lämningar från den stora mängden drunknade djur att initialt bedömas som humana. I DVI-teamet ingick totalt 70 personer, poliser och militär personal (inkl. rättsmedicinsk och rättsodontologisk kompetens). Tyska *Bundeswehr* håller ständigt en grupp på 10-12 tandläkare redo för DVI-uppdrag på förfrågan från tyska polisen. Gruppen omfattas av ett nationellt förberedelse- och träningsprogram för DVI-insatser.

Den LtCol Marchal, Belgien, beskrev under titeln *DVI training and disaster management: The Bulls eye Project*, riktat mot räddningspersonal, polis och DVI-team. Projektet startade 2019 och innefattade 7 EU-länder samt en NGO (*non-governmental organization*). Huvudsakligen utgjordes projektet av en övningsserie, enligt principen *Crawl – Walk – Run* där syftet var att gradvis öka förmågan hos samhällets räddningsresurser att hantera konsekvenserna av kemisk eller biologisk terrorism. Upplägget var uppbyggt på att först träna basal systemuppbyggnad av krishanteringsresurser i anslutning till en skadepå plats, ex saneringsmateriel, detekterings- och utredningsresurser, sjukvårdsförmåga och bårhusresurser. Inledningsvis utan att applicera något scenario med typ av kemiskt/biologiskt agens och angivet antal skadade/döda. Vid de följande övningstillfällena stegrades sedan svårigheten med specifika scenarios (olika kemiska/biologiska agens) och allt fler skadade/döda. Komplexa situationer, där räddningsarbete, sjukvårdsinsatser, utredningsarbete (*CSI/Criminal Scene Investigation*) och DVI-verksamhet bedrevs parallellt under komplicerade och krävande omständigheter. Några lärdomar från övningsserien, som avslutades 2022, var dels hur viktigt placeringen av tillförda resurser är i förhållande till vindriktningen och spridningen av hälsofarliga kemiska/biologiska agens, dels hur resurskrävande och svårt arbetet kan vara, framför allt när man är iförd kemsyddsdräkt (temperatur, synfältsbegränsning, klaustrofobi m.m).

Dr. A. Menicucci och CPT C. Menicucci (kusin), USA, beskrev användningen isotopanalys vid forskning och fastställande av hemvist vid påträffandet av okända avlidna (*Cold cases*) i Florida. I det beskrivna forskningsområdet (*georeferencing to aid ID*) utgick man från isotopanalys utförd på donerade tänder emalj och förekomst av tunga respektive stabila isotoper, d v s strontium och bly respektive syre och kol. Respektive tands isotopnivåer kunde sedan jämföras och ungefärligt positioneras baserat på geografiskt dokumenterade nivåer förekommande i staten Florida. Flera *Cold cases*-fall beskrevs där georeferencing använts för att styrka identitet, visualiserat med kartmaterial och positionsmarkeringar visande var i Florida vederbörande bedömdes ha levt. Allt baserat på principen "*You are what you drink and eat*".

/Urban Rådestad